

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Concilia Provincialia Mediolanensis Sex

Borromeo, Carlo

Venetiis, 1602

De vita, honest. Clericorum, eorumque studijs, & spiritualibus
occupationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62072)

initium est, vas electionis præscriptum est: idque nisi consuetudinis ratione aliud obseruatur. Qui contrà fecerit, hæc ei pœna sit, vt, & restituat quod perceperit, & aliam præterea pœnam, iure expressam, luat Superioris arbitrium.

De vita, & honestate clericorum, eorumq; studijs,
& spiritualibus occupationibus.

S Y M M A R I V M.

Vita clericorum, qualis. De Vita & hon. Episc. nu. 1.

- 1 Edictum ab Episcopo proponendum de clericali habitu deferendo, certa constituta pœna.
- 2 Quod edictum ubi adhuc propositum non sit, proponendum, & extendendum ad existentes extrâ prouinciam, & in gymnasijs publicis.
- 3 Habitum clericalem qui deferre non possint. 2.
Tonsura à quibus deferenda, & cuius forma.
- 4 Eiusdem præscripta forma, pro cuiusque ordinis ratione.
- 5 Coma, & Studiosè non nutrienda: eaque à superiori labro rescin-
denda.
- 6 Vestitus clericalis, qualis, cuiusque coloris.
- 7 Vestitus exterior, qualis.
Qualis item interior. 9.
Quando vti liceat habitu breuiori. 11. & 20.
- 8 Toga, } quale, quibus concedatur, & quibus probi-
Mantelletumve } beatur.
- 10 Pallium, seu } quale, & quam ob causam concedatur.
Ferrarolum }
- Caligæ }
- 12 Calcei } quales.
Crepide }
- Torques, }
- 13 Armille } eisdem prohibentur.
Monilia }
- Annulus }
- 14 Annulus tamen quibus, & quam ob causam concedatur, & quando deponendus.
- 15 Quæ alia Episcopis præscripta, ad clericos quoscumque extendenda.
- 16 Vestes clericales, monachalesq; personati induentes, puniendi.
Vestibus

- 17 Vestitus clericalis domi, qualis, qualis item fons. 19.
- 18 Qualis in ecclesia.
- 20 Qualis in itinere. § II.
- 21 Clericus vestis lugubris vetatur; alteriusve formæ, quæ à clericali differat.
- 22 Superpellicea eorum qualia, ex decreto Provinciali, & instruct. suppellectilibus Ecclesiæ, & quando adhibenda.
- 23 Qui illa habere debeant.
- 24 Eis indui, ubi non morentur.
- 25 Clericorum, qualis incessus, qualisq; mores. 69.
Sacerdotes simplices, quando celebrent, & quando curati. De Missa paroch. num. 1. Et de Missa sine cantu, num. 29.
- 26 Si suspensi fuerint, quando communicent.
Aliena diœcesis, qua ratione admittantur ad celebrandum. De Missis sine cantu. 30.
Diaconi, subdiaconi, & alij clerici, quando confiteantur, & cui; & quando Eucharistiam sumant. De Sacr. Eucharist. in Eccles. administr. num. 33.
Ordinationis tempore alicui Ecclesiæ adhibentur. Quæ ad ordin. Sac. 89.
Parochum adiuvent in diuinis officijs celebrandis, & Missis decantandis. Ibidem. nu. 98. Et de parochijs. num. 52.
Et in docenda Christiana doctrina. De fidei initijs, num. 7.
Concionibus intersint, & quo habitu. De predicat. ver. Dei. 16.
- 27 Arma clericorum, quæ.
- 28 Arma offensiuæ, & defensiuæ, quæ clericis prohibentur.
- 29 Quando permittantur.
- 30 Quæ omninò interdiciuntur.
- 31 Clerici personati non incedent.
- 2 A choreis.
- 33 A venatione.
- 34 A fabulis, comædijs, &c. } abstinebunt.
- 35 A ludo aleæ, tesserarum, globi.
- 36 A ludentium spectatione.
- 37 Pile parue ludus, qua ratione concedatur.
- 38 Conuiujs, quibus non intersint. 40. in fi.
- 39 Conuiuas, quot, & qualis; secum adhibeant, quæ modesta frugalitas seruanda, quæ feracula paranda.
- 40 Nuptialibus in conuiujs, laicalibusve non canant.
- 41 Cauponas non adeant, ubi eas adire necesse sit et cum clericis rusticanis, mulieribus non discumbant.

- 42 Diuersorium in Vrbe parandum.
- 43 In eo, qui non recipiendi.
- 44 Improborum neci clerici non intersint.
- 45 *Negocia secularia quæ à clericis fugienda.*
- 64 *Aduocutionis officium in foro seculari, quibus ex causis permittitur.*
- 47 *Tabellionatus officium in profanis negotijs.*
- 48 *Ars medendi.*
- 49 *Negotiatio cuiuscumque generis.*
- 50 *Quæ tamen artes conceduntur.* } prohibentur.
- 51 *Conductio alienorum prædiorum.*
- 52 *Tutela, cura &c.*
- 53 *Fideiussio.* } vetantur.
- 54 *Procuratio negotiorum alterius.*
- 55 *Famulatus laicorum, absque Episcopi licentia, & faminarum associatio. 56.*
- 56 *Et quando ea licentia non concedatur. 67.*
- 57 *Ea ipsa secularia negotia exercendi facultatem habentes, illam exhibeant.*
- 58 *Decreta, ad vitam, & honestatem clericorum pertinentia, Episcopica ra obseruanda.*
- 59 *Clericus in eis peccans, vt castigandus.*
- 60 *Vt etiam Ep̄o maledicens punitur. De vita, & honest. Episcop. nu. 4.*
- 61 *Mulierum instructio in legendo, scribendo, canendo, &c.*
- 62 *Sacerdotes, vt se gerant in sacerdotali officio.*
- 63 *Vt ij à laicis venerentur Episcopi cura.*
- 64 *Vt que sacerdotalem dignitatem domi seruent.*
- 65 *Sacerdotes senes, & pauperes vbi sustentandi.*
- 66 *Vt clerus doctrina, & moribus præluceat, quæ cura Episcopi.*
- 67 *Clerici adolescentes in litterarum studijs exercendi.*
- 68 *Prouectiores, & parochi quibus studijs, & exercitationibus adscribendi.*
- 69 *A quibus conscientia casus illi percipiant.*
Lectionibus, & sacrarum litterarum interpretationibus intersint. De prædic. ver. Dei, num. 16.
- 70 *Reliqui etate, & tarditate ingenij ineptiores in quibus occupentur, & instruuntur.*
- 71 *Quorum opera ea instructio fiat.*
- 72 *Clerici imperitiores lectoribus, & docentibus commendentur.*
- 73 *Clericorum in litteris progressus, quando recognoscendus. 84. & 85.*
Recognitionis quæ forma. De examine eorum recognoscendæ doctrina, nume. 1.

- 74 In ceremonijs, & ecclesiasticis ritibus probandi.
- 75 Sacerdotes deligendi, à quibus clerus vite Ecclesiasticæ moribus infittant.
- 76 Cleri conuocatio in singulos annos.
- 77 Conuocati in quibus probentur.
- 78 Eis sermo habendus de ordinis præstantia, officijs, & uirtutibus, quibus præualere debent.
- Idem fiat pridie diei, quo sacra ordinatio fiet, ipsoque die.
- 79 Liber status cleri studij causa absentibus, quæ condones præscribendæ.
- 80 Tempus, quomodo collocent diuinis officijs absolutis.
- 81 De hoc uisitationis tempore inquirendum.
- 82 Otiosi, ut occupandi.
- 83 Quorum consuetudine utantur.
- 84 & quorum familiaritate abstineant.
- 85 Peccantes, ut corripiant.
- 86 Testimonium de Sacramentorum usu, de functionibus prælitis, &c. quando afferant.
- 87 Confessionem peccatorum generalem, & spirituales exercitationes obeant.
- 88 Horæ Canonice à quibus clericis recitandæ. 94.
Et quo ritu. De diuinis off. num. 9.
Brenarij Romani noui ritu non utentes, quibus panis afficiantur. Ibidem.
- Infirmi- tatis causa, quando omitti possint. 94.
- 89 Beneficiati, eas omittentes quid amittant et ut cõtrà eos procedatur. Quid item pensionarij perdant. 93.
- 90 Quando ob id beneficijs item priuentur.
- 91 Priuatio ipsa, qualem omissionem requirit.
- 92 Non beneficiati omittentes, in quo puniantur.
- Bulla Pij V. contra non recitantes canonicas horas. De constit. nu. 4.
- 95 Clerici quatuordecim annorum, quos libros habeant.
- 96 Quos item parochi.
- 97 Libros obscenos, & profanos non habeant, nec legant.
- 98 Quæ nec loquantur.
- 99 Iusiurandum qua forma ab eis præstandum.
Si in foro seculari sint examinandi, quid curandum. De foro Episc. Canonici, quibus in ædibus habitent. De Canonical. ædib. num. 1.
- 100 In quibus parochi, & qua noctis hora exire possint.
- 101 Mulieres secum non habeant.
- 102 Aedes ecclesiasticas laicis non locandæ, & quibus præcipuè.
- 103 Quando locari liceat.

- 104 In ijs facultate inhabitandi impetrata, non saltetur, neque specula agantur.
- 105 Ne item in illis hortis, & alijs locis, signa, & imagines obscenae habeantur.
- 106 Clericorum concubinariorum pœna. Beneficijs, qui beneficiati priuari possint, infra 106.
- 107 Fornicariorum, item quæ.
- 108 Clerici concubinarij, fornicarij ve notorij, quando Apostolica dispensatione egeant.
- 109 Clericus alienæ diœcesis delicti alicuius reus, quando ad proprium Episcopum mittendus.
- 110 Clericus, ex licentia absens, quando Episcopum de suo reditu certiore faciat.

Monitiones ad sacerdotalem, clericalemque disciplinam, officia, & partes attinentes in Synodo diœcesana legenda, & quæ. De monitionibus, & c. per totum.

1. de clericorum vestitu, & reliq. vitæ erat. Sess. 14. ca. 6.

Piscopi, & sacri Trident. Concilij auctoritate per edictum ad mensem ab eis proponendum, moneant oēs, & quascumq; ecclesiasticas personas, quæ aut sacris initiatæ sint, aut dignitatis, personatus, officia, beneficiave qualiacumq; ecclesiastica, etiam simplicia obtineant, etiam si studij causa ab sint, & in gymnasijs publicis, aut vbius

locorum sint; vt qui in prouincia manent, ad duos menses, qui vero extrâ prouinciæ fines, ij ad quatuor clericalem habitum sumant, ordinum suo, ac dignitati congruentem; hac constituta pœna, vt qui non paruerint, si in sacris ordinibus sunt, ab omni ordinũ suorum munere sint suspensi, & beneficiorum suorum omnib. anni vnus fructibus iure ipso priuati sint: quos ep̄s pijs locis arbitrio suo attribuet. Sin aut benefici ecclesiasticum nullum obtinent, aliàs pœnas luant, Episcopi iudicio.

Si qui aut post mensem transacto tempore in edicto ad clericalem habitum sumendum præscripto, eum, vel non suscepisse, vel susceptum abiectile conuicti fuerint, officijs, ac beneficijs ecclesiasticis priuentur, & feuerè præterea ab Episcopo puniantur.

Clem. 1. qm̄, de vi. & hon. cleric.

3. de ijs, quæ partim ad ordi. sac. & c.

2. Ep̄i, qui aut priuata monitione, aut edicto publicè proposito, vt ex Tridentini Cūciliij auctoritate à nobis prouinciali prima Synodo mandatum est, eos non monuerint, qui ecclesiastica quæuis beneficia obtinent, aut sacris ordinibus initiati sunt, vt clericalem habitum induerent mense post huius Concilij promulgationem, propositis edicto et publico pœnis, quæ ipsis Concilij sancitæ sunt, eos moneat, vt, etiam si extrâ prouinciam, & in gymnasijs publicis sint, mensis spatio,

spatio, clericales vestes, ordini suo congruentes decenter induant, ac deferant. Quos aut ad id tps non sumplisse, aut semel sumptas, deinde abieciisse cognouerint, illos penis in monitione expressis afficiat, eosq; iterum monitos, si in contumacia permanserint, beneficijs Ecclesiasticis, quæ obtinent, omnino priuent. Episcopi verò, qui iam eos beneficia Ecclesiastica obtinentes, semel, atque iterum monuerint, si ij præscripto tempore clericalem habitum non induerunt, vel iudutum deposuerunt, pœnam in monitione edictam, omnino exequantur, eosq; etiam beneficijs ecclesiasticis priuent, aut priuatos declarent.

Ne cuiquam, antequàm in prima tonsura is initiatur, clericalem habitum sumere liceat, sine Episcopi concessu, eoq; scripto dato.

3 Presbyteri, diaconi, subdiaconi, ceterique clerici, clericali tonsura sint insigniti, ad eam formam, quam ratio vnus cuiusq; ordinis, episcopi arbitrio postulat. Ita sint abrafo capillo, vt tonsura conspicua sit omnibus.

i. vt suprâ.

4 De tonsura clericali decretum in Concilio prouinciali primo fecimus; sed, vt, pro ordinis, quo quisq; initiatus est rone illâ magnitudine distinctâ, cõspicue ferat, certam, atq; præfinitâ illius formam hoc decreto describi placuit, quam omnes ita seruare iubemus, vt neque ea minorem, nec uerò etiam maiorẽ quisquam omnino, Episcopo inferior gerat, quacumque dignitate ille præditus sit.

5. que ad cle. honest. attin.

Sacerdotalis igitur tonsuræ forma, in orbem ducta, latè, & amplè pateat vncijs quattuor.

Diaconalis vncia vna minor.

Subdiaconalis, aliquanto angustior, quàm diaconalis.

Minorum deniq; ordinum corona lata sit vndiq; vncijs duabus.

Vncia, aut mēsurā est ad p̄scriptū in instructionū fabricæ ecclesiasticæ.

5 Comam verò, & barbam, ne studiosè nutriant: capillis simplicem cultum adhibeant.

i. Clericorū vestitu, &c.

Barba ab superiore labro ita recidatur, ut pili in sacrificio Missæ, Christi Domini corpus, & sanguinem sumentem non impediant.

6 Ne in habitu clericali, aut studiosus exquisita cultus elegãtia, aut nimis abiecta negligentia, & affectatè sordes appareant.

In omni vestitu color tantum niger adhibeatur, nisi for tasse alium colorem requirat dignitatis gradus.

Omnem habitus, & ornamenti nouitatem clerici fugiant.

Ne serico vestimento, aut ornamento domi, aut foris vtantur.

Iubemus verò illos lancum, & ei ordini decorum vestimentum adhibere.

Reticulum, aut subbiretum, vt uocant, ne ferant; nisi ualitudinis causa, & sine redimiculis.

Camifas ad collum, & ad manus crispas, & rugofas, vel artificio elaboratas reijciant.

Collare, quod dicunt, simplex, ac modice latum, honestè reclinetur.

7 Externa Vestis simplex, ac talaris erit, quæ neque à cervicibus, in tergum reflectatur; sed apto ad collum modo decentissimè annexa sit.

8 Toga verò, quod mantelletū vocant, aut æquetur cum tunica longitudine, aut nemini permittatur: nisi sit ex numero Prælatorum, quibus ex dignitatis gradu, iudicio Episcopi debeatur.

2. n. 3. dec. 31

Vt quod de mantelleti vsu aliàs provinciali Synodo per nos decretum est, executionem habeat, decernimus; vt ne quiuvis alij, nisi Abbates, Referendarij, & Prothonotarij eo breuiori vtantur, quàm tunica talaris interior sit. Metropolitana autem nostræ, & aliarum huius Prouinciæ Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, Præpositis item, & alijs clericis, ecclesiastica, aut doctoratus dignitate præditis, exterioris tunicæ, seu mantelli vsum concedimus, quod tamen interiorē tunicam talarem longitudine adæquet. Reliquis autem clericis, qui hoc decreto nominatim expressi non sunt, mantelleti, & mantelli vsu interdiciamus.

1. vt supra.

9 Interior eiusdem generis ad talos demittatur, quam tamen pro hominum genere; proq; loci natura, ac conditione, Ordinariorum arbitrio, in aliquibus moderanda relinquimus.

10 Pallium, quod ferrarolum appellant, ne sumant nisi per pluias: tūm verò nec à collo plus duobus digitis emineat: neque eo sine talari toga, vel tunica vtantur.

11 Verū tamen, si iter faciendum sit, illis vti liceat habitu contractiore, & ad iter accommodato, sed simplici, & in quo honestas, & decorum ordinis eluceat.

12 Turgidis caligis, & dissectis abstineant.

Calceos, & crepidas ad elegantiam non incidant.

13 Torques, armillas, ac monilia respuant.

Annulum non induant, nisi quibus propter officij munus aut honoris gradum sit iure concessus: quo loco, & unico, nec magni precij contenti sint.

4. De vita, & hon. cler.

14 Nulli sacerdoti, clericove annulum, nisi ea dignitate prædito, in qua conferenda ille sibi traditur, gestare liceat: tuncque unum solum, & digito dextere manus quarto. Eum verò, dum Missæ sacrificium facit sacerdos, deponat.

1. vt supra.

15 Quæcumq; autem de epōrū mensa, eiusq; benedictione, & cibis, lectione, & gratiarū actione, suppellectili, auro, argento, & ferico, cubiculorum apparatu, ædificiorū magnificētia, superuacancis sumptibus, priuata

privata moderatione, templorum cultu, & ornamento, familiae cura, & institutione, eiusque vestibus, eorumve modo, colore, & ornamentis, equorum numero, & si quae alia decreta sunt, quae non sint Episcoporum tantum propria, eadem à clericis quibuscumque cuiusvis conditionis, ordinis, & dignitatis sint, accuratè servari iubemus; etiam si in alienis aedibus, aut cum propinquis habitent.

Meminerint autem in quibusdam, quae Episcopis permissa, ipsis commoda esse possunt, eo maiorem sibi moderationem adhibendam esse, quo dignitatis gradu Episcopis sunt inferiores.

16 Si quis personatus, vestes clericales, aut monachales, vel ad eorum formam in ducit, & is, qui eas assumpserit, & is, qui accommodatit, graues poenas subeant.

17 Vestes, quas domi privatim clericalis ordinis homines inducunt, eiusmodi sint, quae non colore, non ulla habitus specie à clericali modestia discrepent.

18.19. Cum in ecclesia versantur, quo tempore superpelliceum induere non debet, ne sint sine toga exteriori, praesertim horis, quibus divina celebrantur; aut populus ad ecclesiam accedere solet: nec verò absque ea, etiam in diocesanis locis prodeant, nisi cum eos pedibus iter facientes, viæ difficultas, & longitudo aliter cogit.

20 Si quò iter equo faciunt: ne absque viatoria veste exteriori æquiter, succinta interiori tunica, aut alia contractiori, decenter adhibita.

21 Clericus, qui amictu clericali indutus, incedit, ne in propinquo, ne parentum quidem, obitu, vestes lugubres more laicorum induat, gettetque, neque verò uestis formam, aut panni genus, quo clericum uniuersum uti moris est, commutet; sed pium erga propinquos mortuos charitatis studium, officiumque praeseferat omni alia ratione, quae cum clericalis ordinis decoro, dignitateque omninò conueniat.

Superpellicea latis sint manicis, non angustis, instar rocheti.

22 Superpelliceis, cum ministerij usus postulat, omnes vtantur, quae non lacerae sint, non fordida, non ita elaborata, ut artificij ornatus in humeris nimius appareat.

Superpelliceum è tela lini, aut cannabi puri sit, eaq; nõ rudi, sed candida, non crassiori, sed tenui potius.

Manicis ita oblongis, vt crispatae vsque ad digitos summos pertingant, quae esse possunt cubitis circiter duobus, vel circa, latè autem patentibus in orbem cubitos circiter quattuor.

In ipso ore forma rotunda potius, quàm quadrata, latum pro capitis crassitudine.

A pectore nullo modo scissum, aut dissectum.

4. de vita, & hon. cler.

4. de vita, & hon. cler.

1. Cõia d' rar. diu. off. 4. vt suprã.

Instr. supp. eccl. lib. 2. De superpelliceo.

Longè ductum infra genua, atque adeò ferè vsque ad crura medi-
Latè pateat ab extremis oris in ambitum cubitis circiter tredecim
vel circa, absumens cubitis octo circiter; ita vt aptè confutum, &
crispatum decenter appareat, pro humerorum latitudine, corporisve
crassitudine.

A nulla parte, neq; nimis, neq; affectata artificiosi operis elegania
elaboratum, ab humeris præsertim, non specioso artificij ornatu.

4. vt suprâ.

23 Singuli autem præterea, præsertim, qui in aliquo minorum sal-
tem ordinum sunt, proprium superpelliceum habeant: quo, & in ec-
clesia, cui adscripti sunt, & alibi, cum ipsos suis fungi muneribus conti-
gerit, vt possint.

3. de iis, que
pertin. ad or-
di. Sacr. &c.

24 Ne sacerdos, neve clericus cuiusvis ordinis pro foribus Ecclesie
itet, aut officinas obeat, aut via incedat, aut extrâ ecclesiam exeat, su-
perpelliceo indutus, nisi cum processiones, aut aliud Ecclesiasticum
munus, & officium obit, quod superpelliceum requirat.

4. ibidem.

25 In omni item incessu, statu, gestu, vultu ordinem suum sacerdos, &
clericus profiteatur, omni clericalis vitæ actione, religiosi animi mores
exprimens: qui in ecclesiastici ordinis hominibus elucere debent.

26 Sacerdotes Missæ celebrandæ munere suspecti, impeditivè fre-
quenter, & verò præsertim diebus Dominicis, ac festis sacram Com-
munionem sumant.

1. De armis,
ludis, specta-
culi, & eius-
modi a cleri-
co vitandis.

27. 28 Clericorum arma sunt orationes, & lachrymæ. Idcirco edici-
mus ne clerici arma cuiusvis generis ad offensionem, vel etiam ad
defensionem ferant; exceptis cultellis ad domesticum vite usum ac-
comodatis: nisi forte extrâ ciuitatē suspectis locis iter eis faciendū sit.

29 Quod si Episcopus probabili, iustaq; de causa id eis permitte-
ndū indicauerit, tunc, scripta impetrata venia, ipsis vti liceat, non tamen pu-
blice, nisi rei, aut facti necessitas postulet.

30 Omnino balista, hastis, & sclopeto, telis, alijsque huius generis in-
strumentis ipsis interdiciamus.

31 Clerici personati non incedent.

32 Choras priuatas, aut publicas non agent, nec spectabunt.

33 A venatione abstinebunt.

34 Fabulis, comedijs, & hastiludijs, alijsve profanis, & inanib; specta-
culis non intererunt, ne aures, & oculi, sacris officijs addicti, ludicris, &
imputis actionibus, sermonibusque distincti polluantur.

6. eps, dif. 35,
cz. clerici, de
vi. & ho. cler.

35 Clericalis ordinis hominibus omni genere saltationis, & ludi, præ-
sertim uerò alex, & tellerarum, ac talorum interdiciamus.

Prohibemus etiam globos, qui malleis ligneis impelluntur: item fol-
lis ludum, idest, pilæ maioris.

36 Nec solum ludere vetamus, sed eos ludorum spectatores esse nolu-
mus:

mus: aut quemquam ludentem in ædibus suis permittere.

37 Si autem valetudinis interdum causa parua pila, aut alio non in decoro eiusmodi exercitationis genere uti contigerit, nec publicè id faciant; nec pecunia intercedat in ludo, nec quidquam, quod facillè pecunia æstimari possit.

38 Non in commellationibus, & ebrietatibus; sed ut sobriè uiuamus, prædicat Apostolus; deò clerici minus honestis conuiujs nè intersint: neue ad bibendum quemquam incitent.

c. a crapula & vita, & hon. cler.

Quod si interdum solennibus festis diebus, vel cum sacrorum, aut exequiarum causa in vnum congregantur, aliqui sint inuitandi, nè plures sex, & eos clericos, ad suam mensam adhibeant.

39 Quoniam superioris Concilii constitutione vetitum est quo tempore, vel sacrorum, vel funeris, exequiarumve causa in vnum clerici conueniunt, non plures ad mensam, quam sex, eosque clericos adhiberi, id multis locis facillè præstari non queat, propterea quod Ecclesiæ sapè longius inter se distent, graueque sit clericis de itinere festis, manè ad Ecclesiam suam reuerti; ideo liberum sit parochis, tot conuiujs habere, quot sanè in mensam adhibere par esse iudicauerit, & pro temporis ratione, laicum etiam hominem, quem christianæ pietatis studiosum, etiam sacerdotali conuictu, consuetudineque dignum norit, a mensa non excludere: modo eam seruentur, quæ in parochialibus conuentibus de frugali, clericaliue modestia nostris Constitutionibus præscripta sunt: tum sacra item lectio in mensa perpetuò adhibeatur.

2. tit. 2. dec. 33.

Quod verò de mensæ frugalitate, & ferculorum numero aliàs superiori Concilio decretum est, id omninò sic seruetur, ut etiam si vel vniuersitati, vel cuius alij, pacto, consuetudineue, aut vltima quauis voluntate certis quibusdam diebus cibum à Sacerdotibus parari oporteat; in eo ab illa Decreti ratione ne vllò modo discedat, nec sacra lectio in mensa desit.

40 Sacerdotem, clericumque cuiusuis ordinis in canticis, hymnis, psalmis, cæterisque Ecclesiasticis cultus officijs, religiosa modulatione concelebrandis, diuinisque laudibus sanctè concinendis ita uersari cõuenit, ut uoce sua, sacris dicata, abuti non debeat ad prophanas cationes, & modulationes, atque ad voluptarias, delitiosasque laicorum oblectationes. Quam ob rem caueat, nè in nuptialibus, laicalibusve conuiujs, aut mæsis canendo operam suam nauent, nè illo quidem, vel cognationis, vel amicitie, familiaritatis, obsequij, alteriusve rei causa, cum præsertim clericalem hominem inter epulas canere, veteri canone plane interdictum sit.

1. de uita, & hon. cler.

Omnis

Omnis etiam sacerdos, clericusve publica conuiuia, & commessationes eiusmodi uitet, quibus sæpè fit, ut contemptui sit ecclesiastici ministerii dignitas.

1. Ibidem.

Beliquar.

1. de vita, & hon. cler.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

c. peruenit 86. dist.

c. sicut ne clerici vel Monast.

86. dist. per tot.

86. dist. peruenit.

c. peruenit & cap. constitutus d. fideius.

41 Vt flagitii occasionem, quæ in cauponis, & tabernis deesse non solet, clericis adimamus, cauponarum aditu, & vsu eis omninò interdiciamus, nisi in itinere, necessitatis causa: quo loco cum mulieribus nè discumbant.

42 Monemus autem Episcopos, & vehementer hortamur, vt in singulis eorum ciuitatibus curent parandum vnum aut alterum publicum, & honestum diuersorium, quo suarum diocesium clericis rusticis necessitatis causa conuenire liceat.

43 Nec in eo hospitio improbis, aut nequam hominibus locus sit neve scæminis vllò modo, sed tantum clerici, ac religiosi viri, si fieri possit, in eo recipiantur.

4. de vita, & hon. cler.

44 Nè, cum necesse, & cruciamenta, improbis hominibus magistratum iudicio illata multitudini spectanti proponuntur, vllò modo ecclesiastici ordinis viri intersint, nisi eorū pia opera, consolandisq; officiū vsui futuram illis sit, qui ad supplicium ducuntur.

45 Qui Deo militat, implicare se negocijs secularibus prohibetur, idcirco edicimus.

46 Nè clericus sacris initiatus, aut ecclesiastico beneficio præditus, coram iudice seculari aduocati, aut procuratoris nomine causas agat: nisi ab alijs in iudicium vocatus, suam vel ecclesiæ suæ, propinquorumq; si necesse erit, & miserabilium personarum causas, ab Episcopo facultate prius scripto concessa, tueatur.

47 Nè in prophanis negocijs officium tabellionatus exerceat.

48 Nè artem medendi faciat.

49 Nè in negotiationibus, & mercataris se interpretem, & medium interponat.

Negotiationem etiam omnis generis omnino prohibemus.

50 Artes verò honestas concedimus, ut aliquid manibus suis lucretur, quo sibi, quæ ad victum necessaria sunt, comparare possit.

86. dist. per tot.

51 Nè aliena prædia, lucri causa, conducat.

86. dist. peruenit.

52 Nè aliorum tutelam, aut curam suscipiat.

c. peruenit & cap. constitutus d. fideius.

53 Nè pro alijs fideiubeat.

54 Nè alicuius Principis, aut alterius negotiorum procurator sit, sine facultate, ab Episcopo prius per litteras impetrata, singulis annis renouanda.

Nève

55 Nève parum memor ordinis, ac dignitatis suæ; sit in famulatu laicorum, etiam Principum, eorumve, quibus suis alijs obsequiis, nisi cui ex causa, & ad officium, sacerdotali munere non indignum, Episcopus huius rei potestatem ante scripto fecerit.

c. sacerdotibus ne clerici, vel monachi, &c.

56 Huiusmodi autem licentiæ, scripto permissæ, quotannis renouentur; alioquin irritæ, ac nullæ sint.

57 Nève præcursor, aut assecla fœminarum, aut eis discumbentibus assistat, aut ancilletur.

58 Qui huiusmodi secularia negotia exercendi facultatem, seu dispensationem impetrarit, intra duos menses episcopo exhibeat.

Qui concessas ante Sacri Tridentini Concilii confirmationem auctoritate generalis Bullæ Sanctissimi Domini Nostri Pij II Iulij. Pont. Max. non admittat.

59 Quæcumque in hac vniuersa, quæ ad vitam, & honestatem clericorum pertinet, parte, variis titulis expressa, præcepta continentur efficiat Episcopus, vt ea omnia ab omnibus, ad quos spectat, diligenter, & intiolatè seruentur.

60 Qui verò clericus, cuius etiam gradus, ordinis, dignitatis, in aliqua re iis non obtemperarit, is aut saluari pœnitentia, aut pecunia, aut suspensione ab ordinum munere, & beneficiorum administratione, aut ipsis etiam beneficiis, aut carcere, aut exilio, aut pluribus simul ex iis pœnis, aut etiam grauioribus pro modo culpæ Episcopi arbitrato mulctetur.

Qui iterum in eadem re peccarit; duplicata is pœna pro ratione criminis ab eodem plectatur.

61 Que in Concilio provinciali primo ijs, qui sacris ordinibus, & Sacerdono initiati sunt, quique ecclesiasticum beneficium obtinent, de secularibus negotiis fugiendis constituta sunt, eadem pœnis iisdem, vel alijs, quas arbitrato suo Episcopus edixerit, irrogatiuè, illis præscribimus, qui minorum ordinum clerici sunt; etiam si nullum beneficium obtinent, si modo clericalem vestitum deferunt, cum præsertim iam inde vsque à teneris annis se religionis pietatisque institutis, & disciplina ecclesiasticæ moribus, imbuant, oportet, qui in sortem Domini vocati sunt.

5. quæ ad cler. hon. att.

Atque in iis, quidem, quæ illis vitanda sunt, hæc etiam cautio sit, nè sine Episcopi concessu, eoque litteris exarato laicis in seruitute, famulatuve operam nauent.

Nec verò cuiquam clerico etiam facultatem det Episcopus in aliqua re inseruendi, quæ clericalis vitæ rationibus, pietatisque officiis non admodum conueniat.

62 Clerici in eo officio nè se exercent, vt ullas mulieres etiam quauis digni-

2. tit. 2. decr. 32.

dignitate illustres, doceant legere, scribereve, aut canere, aliove cūm-
nis generis musico instrumento sonare nisi ii sint, quibus etate, morib-
& vita probatis, Episcopi iudicio id permillum est, facultate ab eodem
scriptis data.

Nè libris item, de musico cantu obfensè, vel parum pudicè scriptis,
illi vtantur.

3. de ijs, quæ
pert. ad ord.
Sacram. &c.

62 Qui in sacerdotio sancto constituti sunt ad offerendum illud Deo
acceptabile Corporis Domini Sacrificium, sicut eam functionem ger-
runt, qua nulla maior excogitari potest; ita in omni sacerdotalis vite
officio sic se gerant, ut morum etiam præstantia, & splendore a-
lios alliciant, atque excitent ad debitum sacerdotio honorem illis
prestandum.

Sec. 14. c. 5.

63 Episcopus autem, cuius in primis est sacerdotalem dignitatem
tueri, vt laici homines discant illos, tamquam parentes, ab ipsis vnice
in Christo diligi, & coli etiam debere, cū hoc sæpe, prout visu uenerit,
monendos fideles, sibi commillos, curet, tum efficiat, ut vbiicumque, vel
publico, vel priuato loco sint, semper illis à laicalibus ordinis uiris de-
bitus tribuatur locus, & honor.

64 Idem domi præterea suæ nè patiatur sacerdotem quemquam abie-
ctius se gerere, quam sacerdotis dignitas postulat.

65 Sacerdotes verò morbo, senectutisve incommodis affectos, qui
sacerdotale munus præstare nequeunt, inopiaque præmuntur, in locum
aliquè cogi curet, aut alio modo eis cõsulat, & prouideat: vbi uictus ex
fidelium eleemosynis, aliaue ratione suppeditetur, ne ostiatim miseri-
mè mendicent non sine sacri ordinis contumelia.

66 Magna, & salutatis populo fideli utilitas ex eo existit, cum clericus is
est, qui, & doctrina, & uite moribus præluceat.

Quare in præcipuis curis Episcopi cum hæc esse debeat, eius tum ad
studia, tum ad ecclesiasticæ disciplinæ cultum progressiones, omni pa-
terna sollicitudine ille adiuuare studeat.

67 Itaque Episcopus inferioris ordinis clericos adolescentes, qui spè
aliquam præbent, posse eos longius progredi ad doctrinarum eruditio-
nem, nè patiatur etatem, quæ ad discendum apta est, frustra consumeret
sed in iis litterarum i nituis, ac studiis tempus ponere iubeat, quibus ad-
tus eis, & progressio fiat, uel ad Theologiæ scientiæ, uel sacrorum cano-
num peritiã, ad ecclesiasticarumque rerum cognitionem.

68 Parochus uerò, & alios prouecta etate clericos, qui apti sint, ijs
studiis, atque exercitationibus adscribat, ut & in sacrosancti euangeli-
sentibus iis potissimum cognoscendis, ac percipiendis uersentur, qui
ad populum Christiana disciplina, moribusque informandum perti-
nent, & in comparanda etiam doctrina se exercent, quæ in expli-
candis

candis est conscientia casuum questionibus.

69 Iubeat Episcopus clericos frequenter audire magistros, qui casus conscientia in monasteriis, vel vbiuis, eius iussu interpretentur.

1. quæ pert.
ad sacr. pœn.
administr.
3. de iis, quæ
pert. ad ord.
sacr. & c.

70 Reliquos autem, de quibus aut ob ingrauescentem ætatem, aut ob ingenij tarditatem, ob aliamve causam, ad litteram doctrinam capescendam exigua progressionis spes est, in id saltem incumbere iubeat, vt in Romano, vel alio breuiori probati auctoris Catechismo, pro eorum ingenij captu, instruantur: ique si rudiores, iam olim sacerdotio, alicuiue sacro ordini adscripti sint, in sacrificij Missæ mysteriorum, & sacrorum rituum, statarumque caremoniarum cognitione, & in sanctioribus earum significationibus, atque in sui ordinis ecclesiasticarum functionum disciplina, breui aliqua institutionis ratione erudiantur.

71 Hanc autem diligentiam, & in vrbe, & in diœcesi Episcopus exequatur, tum omni, qua poterit, ratione, tum aut opera publicè docentium, theologorum ve, seu magistrorum, qui in singulis Cathedralibus, collegiatisque insignium oppidorum ecclesiis ex Tridentino Decreto iam instituti, instituende sunt; aut adiumento regularium, in monasterijs sacras litteras interpretantium, siue hoc ipsum munus bonarum artium diisciplinis clericos erudiendi suscipientium, aliqua illis studio suo erogata, attributave elemosyna, vel si opus erit, ab iisdem etiam Clericis, contributa, aut secularium sacerdotum, quos in sua vrbe, diœcesive peritiores probatioresque habuerit studio.

Ses. 5. c. 7.

72 Quorum sacerdotum charitati, ac diligentie clericos imperitiores, aut singulos, aut complures simul, litteris, & Clericalium virtutum disciplina instituendos commendabit.

73 Diligentie huius fructus quò vberior existat, is aliquando per annum, doctis adhibitis viris, illorum singulorum ad studia progressionis, prout expedire existimabit, recognoscat omni paterna sollicitudine, & diligenti ratione, institutis etiam per Sacerdotes hominis doctos pro studii ratione, disciplinarum, quibus se eorum quisque dedit, interrogationibus.

74 Cognoscat etiam aliquando progressum, quem in sacrarum ceremoniarum rituumque disciplina iidem fecerint, opera adhibita sacerdotum ecclesiasticarum ceremoniarum vsu peritorum, a quibus eos ex alterius prouinciali Synodi decreto instrui iusserit.

2. tit. 2. deacr.
29.

75 Episcopus sacerdotes aliquot vitæ integritate, & scientia probatos in vrbe deligat, a quibus Clerici inferioris ordinis sæpè conuocati, vitæ Ecclesiasticæ moribus instruantur.

76 Eos autem ipsos Clericos vniuersos, semel atque iterum saltem quotannis Episcopus ad se item conuenire iubeat; vt progressionem intelligat, quas quisque eorum ad litterarum cognitionem, tum ad vitæ spiritualis

tualis disciplinam fecerit.

3. Ibidem.

77 Deinde, ut non solum in litterarum studiis, atque exercitationibus, verum etiam in disciplinæ morum officiis, clerus se studiosius contineat, in diesque magis ad Clericales virtutes progrediatur, idem, & inferioris ordinis Clericos, ut altera prouinciali Synodo iussum est, & Sacerdotes præterea, modo vniuersos, modo partem eorum, modo certos aliquos singulos ad se aliquando conuocet, illorumque uniuscuiusque vitæ rationes, christianarum virtutū exercitationes, & progressus cognoscat adhibitis sacerdotibus, in vitæ spiritualis, clericaliumque virtutum disciplina exercitatis.

78 Conuocato præterea sæpè per annum, ut alias iussum est, ad se clero, aut ipse, aut sacerdos aliquis, vir doctus, in ecclesiasticaque disciplina versatus, eius nomine ad illum, remotis laicis, sermones, conciones, & habeat de ordinis eorum præstantia, & sanctissimis officijs, de virtutibus, quibus clericalis ordinis homines prælucere debent, de vitis, quibus in populo offensionem præbere possunt, de omni denique Clericali morum disciplina, virtutumque perfectione.

Quod sequitur usque ad sequ. decretum videatur in titulo, quæ ad ordinis sacramentum, num. 86.

79 Cleri autem sui, & doctrinæ, & disciplinæ ratio, quo sibi explorari sit, singulorum tum sacerdotum, tum inferioris ordinis clericorum nomina, vitæ rationem, studia, exercitationes, progressiones, statum omnè denique certo libro notari mandet.

4. de vita, & hon. cler.

80 Illud autem vnusquisque Clericus sæpè repetat, se non ad inertiam atque ignauiam, sed ad spiritualis, & Ecclesiasticæ militiæ labores vocatum esse.

Sciat propterea id in officio suo positum esse, ut cum vel in officijs diuinis obeundis, vel in frequentandis Ecclesijs, quod debet, tempus consumpserit, si quid sibi reliquum est, id omnè non in rerum secularium colloquijs, prophanisque actionibus, sed in diuinarum litterarum studijs, & in cælestium rerum contemplationibus, & sanctis, piisque officijs traducat.

81 Quare vnusquisque huius prouinciæ Episcopus, & alij item, qui illius nomine, atque auctoritate visitationis munus obibunt, videant, atque inquirent diligenter, quibus in rebus tempus Clerici, ad in iis positissimum, quæ ab illis agi, curatique debent, qui in Dei cultum se dederunt.

82 Quod si Clericos aliquos otiosos esse compererint, inita aliqua ratione, salutaribus eos occupationibus, & Ecclesiastico homine dignis incumbere procurent, ac prouideant omninò, nè illi ad suæ salutis discrimen, & aliorum offensionem otio abutantur.

Omnes

83 Omnes præterea, & singulos clericalis ordinis homines hoc decreto monitos esse volumus, ut ad eos se crebrò conferant, qui in sacerdotio constituti, in spiritualis vitæ studiis, exercitationibus versati, atque eiusmodi sunt, de quorum Consilio vitam ad omnes sanctè, religiosèq; agendi rationes instituant.

84 Ab illorum autem, qui in vitiorum luto volutati, se maleficijs pascunt, familiaritate abstinere, cum eos omnes iubemus, tum præcipuè minorum ordinum clericos, qui nondum ætate confirmata sint, neque firmo virtutum robore muniti, procliuius ad vitia prolabantur.

85 Ad illud non modo prohibemus, sed diuina contestatione obsecramus ecclesiastici ordinis homines, eos præsertim, qui in Sacerdotii gradu constituti sunt, quiue animarum curam gerunt, ut quos in vitiorum fœce versari animaduernerint, cautè, & sapienter studeant a peccatis, flagitijsque deterrere, & ad virtutem cohortari; eisdemque in scelerum gurgite laborantibus opem ferre, verbis, consilijs, exemplis, atque ita quidem, ut dum illos iuuare conantur, nè se familiaritate inquinent.

86 Quo diligentius cleri in omni ecclesiastica disciplina progressus constet, vnuiquisque sacerdos, & cuiusuis ordinis clericus, de frequentati sacramentorum vsu, de functionibus in Ecclesia præstitis, de lectionibus, studiorumque progressionem, de cæteris exercitationibus, sibi præscriptis, testimonium ab iis singulis, quibus ex præscripto accipere oportuerit, singulis mensibus, uel alio stato tempore per Episcopum statuendo, afferant, idque ad constitutam rationem.

87 A Sacerdotibus, ab iisque etiam, qui prouectiori ætate sunt, hoc si nunquam per ipsos antea præstitum est, omnino præstari peroptamus, ut cum omnis ante actæ vitæ suæ peccata diligenter, ritèque confiteantur, tum spiritualium exercitationum, prout iis, qui subdiaconatum, vel diaconatum, uel sacerdotium suscepturi sunt, præscriptum est, studium aliquando suscipiant, quo diligentius in via salutis sibi prospiciant.

88 Malitiæ, ac negligentie Clericorum, qui, quas debent, Canonicas horas dicere ommittunt, occurrere cupientes, ex decreto Leonis X. in Lateranensi Concilio mandamus, ut clericus quicumque Curatum, vel sine cura Ecclesiasticum obtinens beneficium, si post sex menses ab eo die, quo illud obtinuerit, sine iusti impedimenti causa diuinum officium non dixerit, beneficiorum fructus suos non faciat, sed eos, tamquam iniuste perceptos, in eius ecclesiæ fabricam, vel pauperum elemosynas erogare debeat.

89.90 Si verò, canonicè admonitus eadem negligentia, ac malitiâ perstiterit, beneficio priuetur.

91 Officium autem amittere, ut beneficio priuati possit, is iare dicatur,

r. de Canonis
cis horis nō
intermitt.

tur, qui quindecim dierum spatio bis illud omiserit.

Quæ pœna ab iis, qui plura obtinent beneficia, toties repetenda est, quoties huius delicti conuicti fuerint: quamquam illud granius est, & eos omitti officii rationem Deo reddere oportet.

92 Qui uerò, sacris initiati, beneficiū Ecclesiasticū non habent, si diuinum prætermiserint officium, præter graue peccatum, quod committunt, grauius etiam ab Episcopis in eos animaduertatur.

3. de iis, quæ
pert. ad ord.
sacr. & c.

93 Quod ex Concilio lateranensi ultimo a nobis prouinciali prima Synodo contra Clericos iustum est, qui Ecclesiastica beneficia obtinētes, Canoniarum horarum officium intermiserint, id ex Pii etiam V. Pœ. Max. constitutione, qua hoc diligentius cautum est, contra eosdem Episcopus agat.

Ad cuius etiam constitutionis præscriptum eum item mulctet, qui pensionem habens Canoniarum horarum officium de Beata Maria Virgine dicere omiserit.

4. Ibidem.

94 Sacerdos, clericus uel sacris initiatus, aut ecclesiasticum beneficium obtinens, horarum Canoniarum officio cum adstrictus sit, meminerit se febris, morbo uel aliquo, uel aduersa ualitudine leuiter aliquando laborantem, non iustam propterea excusationem habere, quamobrem illud intermittat, omittatue.

Itaque si quando corporis infirmi affectus est, ipse pro sua conscientia rectè videat, qui prætare possit, ac nè ommittendo grauius peccet, & beneficii, si quod habet, fructus suos non faciat.

1. qui libri
potissimū à
clericis legen
di.

95 Clerici, postquam decimum quartum annum attigerint, ut legem Domini, in cuius sorte sunt, dies, noctesque meditari possint, habeant sacrorum librorum, si non copiam, certè necessarium delectum; omnino uerò Testamentum uetus, & nouum, Catechismus Romæ edendū, cum primum in lucem prodierit, Sacrum Tridentinum Concilium, Constitutiones has nostras, & Diœcesanas proprii Episcopi, Calendarium festorum dierum, quod Episcopi in sua Diœcesi singulis annis edendū curabunt.

4. de vita &
honest. cler.

96 Parochi uerò, ut ecclesiasticos ritus cognoscere, rectèque curam animarum ministrare possint, præter eos libros, quos supra diximus, sibi etiam comparent Homiliarium, ab Episcopo eligendum, summam Antoninam, uel aliam ab Episcopo delectam, & quos præterea ab eis legi Episcopus iusserit.

Hortamur autem, ut in lectione Pastoralis Sancti Gregorii, & sancti Ioannis Chrysostomi de Sacerdotio assiduè versentur.

97 Ne clerici apud se libros habeant, aut legant, quorum lectione bene agendi studium, morum disciplina, & timor, charitasque Dei languescere possit; quales libri sunt, qui res, uel inanes uel uocosas, uel incuriales,

riles, ridiculae, vel impuras continent.

98 Rerum nouarum curiositates fugiant: tum nē, quae ridicula sunt, unde Cachinni, risusque solutiores existant, loquantur.

99 Reliqui autem Ecclesiastici homines, utpotē clerici inferiorum ordinum, Subdiaconi, Diaconi, & Præsbyteri, si iurare necesse habent, id tactis sacris literis agant.

5. quae ad clerici discipl. attinent.

In caulis porrò leuibus, ubi opus est, iurent, manu scilicet pectori admota, si modo superior praesens non adest, quo praesente, contactis scripturis iusiurandum praesentent.

100 Rectores parochialium, seu Curatarum Ecclesiarum, quicumque sint, in earum aedibus tantum habitent, ibique cibum, & somnum capiant: nisi aliud Episcopus censuerit ex causa necessaria.

1. de clericali aedibus.

Clerici, nē de nocte post primam horam, nisi est iusta causa, & cum lumine, domo exeant.

101 Quoniam non solum malum cauere, uerū etiam omnem mali suspicionem fugere oportet, nē in cuiusque offensionem incurramus, in aedibus ad Canonicorum, aliorumve Clericorum domicilium, & uilium aedificatis, aut aliis, in quibus ipsi habitant, foeminas quascumque, etiam quouis sanguinis cognationis, aut affinitatis uinculo eis cōiunctas habitare prohibemus: nisi Episcopus in alicuius uргenti necessitate, aliter faciendum esse uixerit, cuius conscientiam in hoc ualde omeramus.

102 Nē parochi, aut omninō clerici, quauis etiam dignitate praediti, Ecclesiae, etiam si commendata sit, aedes, aut earum partes in urbe, aut in oppidis positas, in quibus ipsi habitare soleant, aut debeant, ullo modo Laico locent: nisi Ecclesia magna praematur inopia, & ea domus comōdē Episcopi iudicio diuidi possit.

103 Si uerō aedes extra urbem, & oppida ruri sitae sint, locandi facultatem habeant, modo earum diuisio eiudem Episcopi iudicio rectē, & comōdē fieri possit.

Cauet etiam Episcopus, nē in urbe, aut extra, huiusmodi aedēs, vel aliae ab Ecclesia se iunctae, vel etiam si patrimonii sint, ac propriae, locentur iis, quorum fidem, uitam, morese suspectos esse iudicauerit.

2. tit. 2. de cr. 24.

104 In quibus Ecclesiarum aedibus ad Rectoris usum, & domiciliū constitutis, & laici praeterea, facultate impetrata habitant, in iis, nē propter nuptias quidem saluetur, neue comediae, aut spectacula agantur.

105 In oris, aedibus, aliisue Ecclesiarum, aut Ecclesiasticorum hominū locis, si signa, imagines, aut picturae sunt, quae procaces, vel ullo alio modo aliquam obscenitatis, turpitudinisue speciem praese ferunt, ita reconcineantur, ut offensionem oculis nē praebere possint, aut tollantur,

3. de ijs, quae parum ad ordinis sacram. &c.

deleantur, ex omni loco, ubicumque extant, neq; in posterum eiusmodi aliquo modo effingantur, aut pingantur.

5. quæ ad clerici disciplinam.

Sec. 25. c. 14.

Sec. 21. ca. 6.

de Reformat.

Sec. 21. ca. 6.

de Reformat.

106 Si quem cuiusvis ordinis Clericum Episcopus concubinam, mulieremve eo nomine suspectam habere, aut illius consuetudine, commerciove uti, compererit, in eum pœnis à sacris Canonibus, vel statutis Ecclesiæ suæ impostis animadvertat: quod si monitis speciali monitione secundo deliquisse repertus fuerit, tertia pars fructuum, prout tuumque suorum beneficiorum, quo ipso facto priuatus existit, iuxta Decretum Sacri Tridentini Concilii fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pro loco, arbitrio Episcopi applicetur.

Si autem in eodem delicto perseverans secundæ monitioni nõ paruerit, omnibus suorum beneficiorum fructibus priuatus, prædictis locis similiter applicandis, ab ipsorum etiam administratione eiusdem Episcopi arbitrio suspendatur, & distributiones quoque quotidianas, quas alioquin interessendo diuinis perciperet, amittat:

Et si ita suspensus nihilo magis resipuerit, in eum Episcopus pro contumacia pertinacis ratione, culpæve gravitate sententiam priuationis omnium beneficiorum proferat, & indignus, atque inhabilis ad quæcumque beneficia, & officia declaretur, & præter prædictas pœnas excommunicatione, & aliis, ad præscriptum eiusdem Concilii, & proprius Episcopi arbitrio plectatur.

Liberum autem erit Episcopo, monitiones has facere, tum in Visitatione, tum aliis etiam temporibus, inter vnã, & aliã monitionem, tempus, quod sibi videbitur, interponendo, procedatque ex denunciatione, vel ex Inquisitione, vel ex officio, vel alio quouis modo: & prædictam executionem nulla exemptio, aut appellatio, siue ante, siue post diffinitiuam sententiam ullo casu suspendat.

Sec. 21. ca. 21.

cap. 20

107 Hæc eadem, quæ de concubinato, uel aliis impudicitie sordibus Clericorum statuta sunt, seruanda erunt, etiam si quis clericus modo cum vna, modo cum alia impudica muliere deliquisse comprehendatur.

108 Quoniam clerici in fornicationem prolapsi, quorum peccatum eiusmodi notorium est, per sententiam, seu per confessionem factam in iure, aut per euidentiam rei, quæ tergiversatione aliqua celari non possit, aliquando tamen ante, & sæpè numero post pœnitentiam actam, ordinis, quo initiati sunt, proprium munus sine dispensatione obeunt: quippe cum fortasse non animaduertant, neque Dei offensionem, neque Canonicum impedimentum, quo ob tale crimen sese deuincunt: idcirco Clerum cum sæpissimè, omnique studio, periculi huius Episcopi commonefaciant, tum hoc etiam diligenter curent, ut si ipsi Clerici, vsque adeo manifesta concubinatus, fornicationisve labe contami-

naui

nati pœnitentiam verè peragant, & ordinis sui muneris, a quo suspensi sunt, fungendi facultatem, dispensationemve ante obtineant, quàm illud ipsi obeant: alioqui meminertit ii, qui in malè agendi consuetudine perseverantes, antequam pœnitentiam præstiterint, & cuiuscumque vel peccati, vel offensionis publicè occasionem præciderint, ordinis sui functionem, ministeriumve Episcopo invito executi sint, se præterè irregularitatis maculam, quæ a solo Summo Pontifice deleri potest, suscipere. Si verò præstita etiã pœnitentia, & peccati, offensionisque publicè remota, præcisaque occasione, id ipsum egerint, nulla saltem impetrata ab episcopo dispensatione, qui eam concedere potest, norint se peccato mortali illigari.

109 Episcopus Clericum alienum, qui in propria diœcesi deliquerit, & ad suam diœcesim confugerit, proprio illius episcopo petentem, & sibi de clerico, qui deliquit, citatione, & contumacia, aut condemnatione fidem mittente, comprehendi, & ad illum mitti curet, idque sumptibus potentis.

110 Qui, impetrata ab ecclesia discedendi facultate, aliquandiu absuerit, mens saltem spatio, postquam redierit, episcopum de suo ad ecclesiam reditu certiore faciat, quod si neglexerit, perinde censeatur, ac si non legitime absuerit.

Cetera ad parochos Sacerdotes, & alios Clericos pertinentia, videantur in tit. de Parochijs, de Canonicalibus, & parochialibus, & copiosius in Indice, verbo, Parochus, Sacerdotes, Diaconi, Subdiaconi, Clerici.

Finis Libri Tertij.

